

Dosarul nr. 3ra-603/23
2-20152409-01-3ra-07062023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: V.Ciurac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

DECIZIE

26 iunie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând recursul depus de Autoritatea Națională de Integritate,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Isac Ion împotriva Autorității Naționale de Integritate, persoană terță Centrul Național Anticorupție cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată integral hotărârea din 23 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și emisă o nouă decizie, prin care a fost admisă acțiunea depusă de Isac Ion

c o n s t a t ă :

La data de 01 decembrie 2020 Isac Ion a depus cerere de chemare în judecată împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil.

În susținerea acțiunii, reclamantul a indicat că la 01 octombrie 2020 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. 7471, potrivit căreia, între Primăria com. Antonești și Isac Alexandru, care este tatăl lui Isac Ion- primarul localității, a fost încheiat contract de achiziționare a serviciilor de valoare mică nr. 26 din 29 mai 2020.

Ca urmare a efectuării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, Autoritatea a emis Act de constatare nr. 272/10 din 18 noiembrie 2020.

Prin Actul de constatare al Autorității Naționale de Integritate s-a dispus:

1. Se constată că dl Isac Ion, primar al com. Antonești, r-nul Cantemir, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese prin nedeclararea în modul și în termenul stabilit a conflictului de interese și nesoluționarea acestuia prin abținere, consumând conflictul de interese prin încheierea Contractului de achiziționare a serviciilor de valoare mică nr. 26 din 29 mai 2020, în valoare de 30 000 de lei în raport cu persoana apropiată (tatăl său Isac Alexandru).

2. Se sesizează Oficiul teritorial Cahul al Cancelarie de Stat, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea încetării mandatului de Primar al lui Isac Ion.
3. Se decede, dl Isac Ion, din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică inclusiv funcția (mandat) de Primar, pe o perioadă de 3 (trei) ani de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitiv actul de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.
4. Se înscrie dl Isac Ion în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

A obiectat că pretinsul conflict de interese, în realitate este unul formal și aparent iar măsurile aplicate prin actul administrativ individual sunt contrare scopului urmărit de lege, iar actul este nemotivat suficient, motiv din care îl califică ca fiind ilegal.

În acest sens, a menționat că, inclusiv în definiția oferită de lege se evidențiază că subiectul declarării se află în conflict de interese în situația în care are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

A indicat că potrivit art. 12 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și intereselor personale, se evidențiază că, atât în cazul conflictului potențial, cât și în cazul conflictului real - interesele personale ale subiectului declarării ar putea conduce la apariția unui conflict de interese real, care presupune că acțiunile imputabile subiectului declarării (emiterea unei decizii, semnarea unui act sau soluționarea unei cereri) ar fi capabile să influențeze sau ar putea să influențeze exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor de serviciu.

Prin urmare, legiuitorul impune ca criteriile de identificare a conflictului de interese nu simpla soluționarea a cererii, emiterea deciziei sau semnarea unui act având interes personal sau care vizează o persoană apropiată, ci impune o latură facultativă - aceste acțiuni fiind pasibile să influențeze sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Respectiv, prin aplicarea metodei de interpretare *per a contrario*, se stabilește cu certitudine că pentru a fi în fața unui conflict potențial și respectiv real - subiectul declarării nu doar formal trebuie să fie chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie un act juridic, dar aceste acțiuni trebuie să fie pasibile de a aduce un avantaj personal sau a persoanelor apropiate, care îl pot influența în exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor de serviciu, fiind o condiție implicită a încălcării regimului juridic al declarării conflictelor de interese.

Principiul proporționalității este, alături de rezerva legii, un element intrinsec noțiunii statului de drept și preeminenței dreptului. În esență principiul proporționalității constă în aceea că măsurile intrusive în drepturile/interesele legitime ale persoanei ar trebui folosite cu atenție și numai atunci când este cu adevărat indispensabil pentru realizarea interesului public.

Iar în această ordine de idei, fiind necesară invocarea testului de proporționalitate, aplicarea căruia permite a conchide că o măsură oficială a fost proporțională dacă: 1.

măsura întreprinsă este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; 2. măsura este necesară pentru atingerea scopului; 3. este rezonabilă, totodată, măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.

A conchis că inspectorul de integritate, la întocmirea actului de constatare nu a demonstrat existența interesului său personal și nu a ținut cont de toate împrejurările speței, fiind emis un act care nu atinge scopul urmărit de lege, dar este un act îndreptat spre respectarea formalităților și nu spre apărarea interesului public și a regulilor statului de drept.

Cu referire la fondul acțiunii, a relatat că, în fapt, consiliul Comunal Antonești a decis că, pentru a asigura activitatea eficientă a aparatului Primăriei, să contracteze serviciu de locațiune a unui automobil.

Astfel, ținând cont că serviciul a fost de valoare mică, 30 000 de lei, au fost aplicate prevederile Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice de valoare 665 din 27-05-2016.

Ulterior, la oferta respectivă a fost depusă doar o propunere de către Alexandru Isac, tatăl reclamantului.

Prin urmare, la ședința consiliului local Antonești din 17 ianuarie 2020, s-a decis să fie încheiat contract de arendă a automobilului de marca XXXXX, cu n/î XXXXX, proprietar Isac Alexandru, deoarece alte propuneri de locațiune nu au fost, în acest sens fiind emisă Decizia nr.01/10-XXVI, totodată, conform punctului 3 al deciziei, s-a pus în sarcina primarului, Isac Ion, încheierea (semnarea) contractului de locațiune a automobilului.

A indicat că, la 06 februarie 2020, reclamantul la ședința extraordinară a consiliului local a propus să fie modificată decizia din 17 ianuarie 2020 pentru a evita eventualul conflict de interese.

Ca urmare a propunerii respective, a fost adoptată Decizia 02/11-XXVI din 06 februarie 2020 prin care s-a abrogat punctul 3 din Decizia nr. 01/10-XXVI și s-a expus în noua redacție prin care s-a pus în sarcina președintelui ședinței consiliului local să încheie contractul de locațiune a automobilului.

A conchis că ulterior Oficiul Teritorial al Cancelariei de stat i-a comunicat despre caracterul ilegal al Deciziei 02/11-XXVI din 06 februarie 2020, iar, la 12 martie 2020 a fost emisă Decizia 03/09-XXVI prin care a fost abrogată Decizia 02/11 -XXVI, astfel Decizia nr. 01/10-XXVI a rămas în redacția inițială, fiind pus în sarcina primarului semnarea contractului, fapt realizat la 29 mai 2020.

Deci, din circumstanțele de fapt menționate, rezultă că, Isac Ion, a fost desemnat de consiliul local ca persoană cu dreptul să semneze contractul de achiziție a serviciilor de valoare mică, respectiv, odată ce decizia a aparținut consiliului local subiectul declarării nu a fost în situația de a urmări un interes personal sau în interesele unei persoane apropiate, care ar fi capabile să influențeze exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor de serviciu, or, reclamantul a exercitat o sarcină impusă prin decizia consiliului local, respectiv nu a fost capabil să influențeze într-un anumit mod situația de fapt, prin urmare nu există latura facultativă a conflictului de interese - capacitatea de a fi influențată exercitarea atribuțiilor prin semnarea contractului, or, decizia inițială nu îi aparține.

De asemenea, a indicat că în scopul respectării intereselor generale ale societății și să urmărind ca ulterior să nu fie imputată rea-credința, a propus modificarea Deciziei

nr. 01/10-XXVI, în consecință fiind înlocuită persoana împuternicită să semneze contractul în cauză. Astfel, consideră reclamantul că, a respectat cu strictețe prevederile art. 11 din Legea 133/2016 care reglementează principiile generale de evitare a conflictelor de interese.

Or, urmare a notificării Oficiului Teritorial al Cancelariei de Stat - s-a revenit la redacția inițială a deciziei, cu toate că, subiectul declarării a întreprins acțiuni în vederea asigurării principiilor generale de evitare a conflictelor de interese.

Astfel, nu sunt întrunite condițiile de admitere a conflictului de interese de către reclamant, din considerentul că a fost chemat să semneze un act juridic contrar voinței libere, fiind desemnat prin decizia consiliului local.

Mai mult, reclamantul a indicat că, circumstanțele de fapt exclud existența influențării asupra exercitării imparțiale și obiective a atribuțiilor de serviciu ale reclamantului, atâta timp cât a acționat, în baza unei decizii a consiliului local și fără posibilitatea de a opta pentru o soluție sau alta.

Prin urmare, reclamantul a întreprins toate măsurile necesare în vederea asigurării respectării principiilor de evitare a conflictelor de interese.

De asemenea consideră că, măsura întreprinsă de autoritatea publică nu este proporțională cu scopul urmărit de lege și corespunde criteriilor de proporționalitate stabilite expres de art. 29 din Codul administrativ, în special raportat la dreptul de a fi ales și asigurarea exercitării mandatului de ales local.

Astfel, Actul de constatare nr. 272/10 din 18 noiembrie 2020 emis de Autoritatea Națională de Integritate susține reclamantul că este ilegal, motiv din care urmează a fi anulat.

A comunicat că actul de constatare nr. 272/10 din 18 noiembrie 2020 a fost recepționat prin scrisoare cu aviz de recepție la 20 noiembrie 2020, cu drept de contestare în instanța de judecată, fără exercitarea căii prealabile, în termen de 15 zile.

Și-a întemeiat pretențiile în baza art. 21, art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ; art. 36 din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

A solicitat admiterea acțiunii și anularea Actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate nr. 272/10 din 18 noiembrie 2020, emis în privința lui Ion Isac, ca fiind ilegal.

Prin hotărârea din 23 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea înaintată de Isac Ion împotriva Autorității Naționale de Integritate, persoană terță Centrul Național Anticorupție cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 21 decembrie 2021, Ion Isac, a declarat apel nemotivat, iar la data de 06 iunie 2022, apel motivat împotriva hotărârii din 23 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea hotărârii, cu emiterea unei noi decizii privind admiterea acțiunii.

Prin decizia din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată integral hotărârea din 23 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și emisă o decizie nouă prin care s-a admis acțiunea înaintată de către Isac Ion împotriva Autorității Naționale de Integritate, privind anularea actului administrativ individual defavorabil.

S-a anulat actul de constatare nr.272/10 din 18 noiembrie 2020 emis de către Autoritatea Națională de Integritate.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că Ion Isac-Primarul s. Antonești, r. Cantemir la încheierea și semnarea contractului de achiziționare a serviciilor de valoare mică nr. 26 din 29 mai 2020, prin care prestatorul de servicii, Alexandru Isac (tată lui Ion Isac), s-a obligat să presteze Primăriei com. Antonești servicii de transport pentru anul 2020 în sumă de 2 500 lei lunar pentru automobilul de marca XXXXX, cu n/î XXXXX, proprietar, Alexandru Isac, a acționat doar în baza deciziei Consiliului comunal Antonești, r. Cantemir nr. 01/10-XXVI din 17 ianuarie 2020 „Cu privire la arendarea automobilului pentru deservirea aparatului Primăriei Antonești”, prin care s-a pus în sarcina primarului de a încheia contractual de arendă a transportului în scopuri de serviciu conform legislației în vigoare.

Prin urmare, aceste circumstanțe odată în plus denotă, că, la caz nu există un interes personal al lui Ion Isac în privința tatălui său, Alexandru Isac. Or, la data de 06 februarie 2020, Ion Isac la ședința extraordinară a consiliului local a propus să fie modificată decizia din 17 ianuarie 2020 pentru a evita eventualul conflict de interese. Iar ca urmare a propunerii respective, a fost adoptată decizia 02/11-XXVI din 06 februarie 2020 prin care s-a abrogat punctul 3 din decizia nr. 01/10-XXVI și s-a expus în nouă redacție prin care s-a pus în sarcina președintelui ședinței consiliului local să încheie contractul de locațiune a automobilului, iar faptului anulării ulterioare în data de 12 martie 2020 prin decizia nr.03/09-XXVI a deciziei nr.02/11-XXVI din 06 februarie 2020 ca urmare a notificării de către Oficiul Teritorial al Cancelariei de stat, nu-i poate fi imputată apelantului.

A invocat instanța de apel că, norma art. 23 alin. (3)-(4¹) din Legea nr. 133/2016, prevede că, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat starea de incompatibilitate nesoluționată în termenul legal constituie temei pentru tragere la răspundere disciplinară, contravențională și/sau, după caz, pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia. Astfel, Autoritatea Națională de Integritate, conducându-se de principiul proporționalității, urma să-și motiveze aplicarea sancțiunii de încetare a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului declarării.

Subsecvent, din analiza actului de constatare întocmit în privința lui Isac Ion, nu rezultă că inspectorul de integritate ar fi examinat cel puțin situația prin prisma analizei principiului proporționalității, atunci când a dispus aplicarea sancțiunilor pentru încălcarea regimului juridic al conflictului de interese.

Or, analizând practica decizională a autorității publice intime Curtea de Apel Chișinău a reiterat, că din analiza mai multor acte de constatare emise de Inspectoratul Național de Integritate, rezultă că, inspectorii de integritate nu întotdeauna au aplicat sancțiuni precum decăderea persoanei din exercitarea unei funcții și înscrierea acesteia în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică de demnitate publică, motivându-și soluțiile prin faptul că, subiectul controlului este la prima verificare pe aspectul regimului juridic al conflictelor de interese, iar în ce prevede natura abaterilor, inspectorii au conchis că acestea vizează decizii luate de subiectul controlului în circumstanțe deosebite, în exercitarea cu precădere a obligațiilor de serviciu și atribuțiilor funcționale, care nu conduc la concluzia că ar fi prejudiciat interesul public sau afectate interesele altor persoane fizice și juridice.

Prin urmare, aceste circumstanțe odată în plus denotă, că actul de constatare emis în privința lui Isac Ion este unul ilegal și contrar dispozițiilor art. 29 din Codul administrativ, așa cum, inspectorul de integritate nu a motivat în nici un mod

proportionalitatea sancțiunilor aplicate în raport cu pretensele încălcări admise de intimata/reclamantă.

A menționat instanța de apel că, actul de constatare nr. 272/10 din 18 noiembrie 2020, contestat de Isac Ion, contravine și prevederilor art. 137 alin. (4) din Codul administrativ, dacă într-un caz autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în același mod. Or, din analiza actului de constatare contestat de Ion Isac, nu rezultă că inspectorul de integritate ar fi justificat suficient necesitatea aplicării sancțiunilor prevăzute de Legea nr. 133/2016.

Astfel, Completul de judecată a conchis că, în prezenta cauză sunt întrunite temeiurile de ilegalitate a actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate nr. 272/10 din 18 noiembrie 2020, și astfel, s-a constatat că susținerile lui Isac Ion, în cererea de apel, constituie temei de admitere a apelului, deoarece acestea se combat cu cele invocate mai sus și se axează asupra circumstanțelor, care au fost constatate și elucidate pe deplin de către instanța de apel, având la bază cumulul de probe, apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Drept urmare, instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiat argumentul Autorității Naționale de Integritate precum că, actul de constatare nr. 272/10 din 18 noiembrie 2020, este unul emis în conformitate cu normele legale.

Prin urmare, instanța de apel a relatat că, prima instanță nu a supus unei analize minuțioase și nu a verificat circumstanțele menționate, care, însă, necesitau a fi examinate, prin prisma cadrului legal aplicabil la caz, întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluționarea cazului dat. Iar astfel, se constată că concluziile instanței de fond sunt greșite, iar soluția adoptată- neîntemeiată, reieșind din interpretarea eronată a situației de fapt cât și a prevederilor legii.

La 08 februarie 2023, Autoritatea Națională de Integritate a depus recurs nemotivat, ulterior la 13 iunie 2023 a depus recurs motivat împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei contestate și pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului, a manifestat dezacordul cu decizia instanței de apel, invocând că, consideră decizia menționată supra, ilegală și neîntemeiată pe motiv că instanța de apel nu a elucidat pe deplin toate temeiurile legale invocate cât și a aplicat eronat normele de drept material care vin în contradicție cu circumstanțele de fapt și de drept.

A invocat recurenta că, Isac Ion nu a respectat obligațiile imperative stabilite prin lege, cu referire la modul, timpul de declarare și soluționare a situațiilor de conflicte de interese reale în care se afla. Interesul public este afectat de cel personal, deja în cazul în care obiectivitatea deciziei poate fi pusă la îndoială din cauza legăturilor de rudenie, care pot crea situații de preferință.

Astfel, a menționat că contractul de achiziționare a serviciilor de valoare mică nr. 26 din 29 mai 2020, în valoare de 30 000 de lei, a fost semnat, pe de o parte, de către apelant, în calitate de primar în comuna Antonești, r. Cantemir și, pe de altă parte, de către Alexandru Isac, tatăl apelantului. Iar faptul că, primarul, a fost împuternicit să încheie contractul respectiv prin decizia Consiliului local Antonești nr. 01/10-XXV ianuarie 2020, nu înlătură obligația apelantului de a respecta întocmai regimului juridic al conflictelor de interese. Or, conform art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 43 privind administrația publică locală, primarul asigură executarea deciziilor de consiliul local,

deci, punerea în executare a deciziilor consiliului local constituia atribuție de serviciu a primarului, adică a apelantului Ion Isac, însă, exercitarea acestei competențe trebuia efectuată în condițiile respectării regimului juridic al conflictelor de interese.

Prin urmare consideră recurentul că concluzia inspectorului de integritate reținută în actul de constatare nr. 272/10 din 18 noiembrie 2020, privind încălcarea de către Isac Ion, primarul com. Antonești, r-l Cantemir a regimului juridic al conflictelor de interese prin nedeclararea în termenul legal a conflictelor de interese, nesoluționarea prin abținere și a admis consumarea conflictelor de interese, prin emiterea/semnarea actelor juridice/administrative, care vizează persoane apropiate (tatăl), a admis consumarea conflictelor de interese, motiv pentru care inspectorul de integritate corect i-a aplicat prin actul de constatare sancțiunea ce urmează a se aplica subiectului pentru încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese. Or, acțiunile inspectorului de integritate sunt în strictă conformitate cu cadrul normativ, iar argumentele instanței de apel precum că inspectorului de integritate nu a motivat temeinicia aplicării sancțiunii le consideră neîntemeiate.

Referitor la întocmirea actului de constatare de către inspectorul de integritate, recurenta a reținut că, conform art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau aluat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese. Prin urmare, actul de constatare se emite de către inspectorul de integritate care a efectuat procedura de control și, în mod firesc inspectorul aplică semnătura proprie pe documentul respectiv, fapt care a fost realizat inclusiv în cazul apelantului Ion Isac.

Președintele și vicepreședintele Autorității, în temeiul art. 14 alin. (4) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, nu exercită atribuții privind controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, deci nu au nici dreptul să semneze actele de constatare emise de inspectorii de integritate.

Mai mult a notat recurenta că, atribuțiile președintelui Autorității sunt prevăzute expres în art. 14 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, iar conform art. 14 alin. (2) din aceeași lege, în exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1), președintele Autorității emite ordine și dispoziții.

În context, președintele Autorității nu poate emite acte de constatare care, în exclusivitate, se întocmesc de inspectorii de integritate și se semnează de către aceștia. Iar conform art. 20 alin. (3) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate nu solicită și nu primește dispoziții, inclusiv de la președintele sau vicepreședintele Autorității, referitoare la controalele privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese. Iar astfel, inspectorul de integritate nu propune conducerii Autorității proiectul actului de constatare spre a fi semnat, ci îl întocmește de sine stătător și, fără a solicita aprobarea altor persoane, aplică semnătura personală.

Întru fortificarea poziției Autoritatea a reținut decizia Curții Constituționale nr. 143 din 16 decembrie 2019 care, la pct. 17 a opinat că, pentru a asigura interesul public cu imparțialitate și obiectivitate, agenții publici, împreună cu conducătorul entității

publice și, după caz, cu Autoritate Națională de Integritate, sunt obligați să identifice și să trateze conflictele de interese care apar în activitatea lor profesională în termenele și modul stabilit.

În acest context, a notat recurenta că, art. 12 al Legii privind declararea averii și a intereselor personale prevede categoriile conflictelor de interese și modul de declarare a acestora. Motiv din care, apelantul Ion Isac nu poate să-și justifice faptele sale decât prin prisma prevederilor Legii privind declararea averii și a intereselor personale, iar dacă atare fapte sunt contrare legii, atunci se constată încălcarea regimului juridic al conflictului de interese, fapt pe care, inspectorul de integritate corect l-a stabilit în privința apelantului. Or, prin aceeași decizie nr. 143 din 16 decembrie 2019, Curtea Constituțională a stabilit că, pentru conflictul de interese consumat (acțiunea subiectului) interdicția intervine ca sancțiune de a mai exercita o funcție publică pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării.

De asemenea, recurenta a menționat că în consecință, inspectorul de integritate, după constatarea că, Isac Ion nu a declarat în termenul legal conflictele de interese în care se afla, nu a soluționat conflictele de interese reale conform prevederilor legale și a încheiat actele juridice, în temeiul art. 23 alin. (6) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, a dispus decăderea acestuia din dreptul de a exercita o funcție publică sau de demnitate publică, cu excepția altor funcții electorale, pe o perioadă de 3 ani.

Suplimentar, a notat că conform art. 7 alin. (2) lit. i) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate coroborat cu art. 23 alin. (8) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, Isac Ion, va fi înscris în Registrul de stat al persoanelor care au interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, consecințe care vor surveni la rămânerea definitivă a actului de constatare.

În final, Autoritatea Națională de Integritate consideră decizia Curții de Apel Chișinău drept ilegală și neîntemeiată or, instanța de judecată nu a elucidat pe deplin toate temeiurile legale invocate cât și a aplicat eronat normele de drept material care vin în contradicție cu circumstanțele de fapt și de drept.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul depus de Autoritatea Națională de Integritate, a fost depuse până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat de către Curtea de Apel Chișinău la data de 01 februarie 2023, și a fost notificat recurentului prin poșta electronică la data de 07 februarie 2023 (f.d.154-155). Astfel, la data de 08 februarie 2023, Autoritatea Națională de Integritate a Republicii Moldova a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Alineatul (2) al art. 245 din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), prevedea că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că copia hotărârii motivate a fost notificată recurentului la data de 18 mai 2023 (f.d.160-161).

La data de 13 iunie 2023 Autoritatea Națională de Integritate, a depus recursul motivat împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 164-169).

Astfel, recursul declarat de Autoritatea Națională de Integritate este depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023)).

La 13 iunie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces copia recursului depus de Autoritatea Națională de Integritate, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

În conformitate cu prevederile art. 193 alin. (3), (31) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători. În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.

Conform art. 247 din Codul administrativ, recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 245¹ alin.(1) lit. b) și d). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

În jurisprudența sa, CtEDO a statuat că participanții la proces trebuie să aibă o oportunitate rezonabilă de a se expune asupra tuturor argumentelor juridice relevante, inclusive și a celor ridicate din oficiu (ex officio) de către judecătorul național. Ce înseamnă „oportunitate rezonabilă” se apreciază în concreto pornind de la circumstanțele cauzei (vezi, printre altele, cauza Ruiz-Mateos vs. Spania, cererea no. 12952/87, hotărârea din 23 iunie 1993; cauza Vermeulen vs. Belgia, cererea nr. 19075/91, hotărârea din 20 februarie 1996; cauza Kakabadze și alții v. Georgia, cererea nr. 1484/07, hotărârea din 2 octombrie 2012, nr. 76).

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului, au fost expuse cu suficientă claritate și bazate pe circumstanțele care au fost puse în discuție în fața instanțelor ierarhic inferioare, iar participanții nu au solicitat examinarea recursului în ședință publică.

Verificând decizia din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată constată că, la caz, recursul depus de Autoritatea Națională de Integritate, se consideră admisibil, urmează a fi admis, casată decizia recurată și adoptată o nouă decizie de menținere a hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

Conform art. 248 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, în urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: admite recursul, casează integral sau parțial hotărârea și/sau decizia și adoptă o nouă decizie.

În conformitate cu art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Aplicabile litigiului sunt și prevederile art. 244 alin. (2) coroborat cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, care reglementează că, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La acest capitol, se rețin și dispozițiile art. 22 alin. (1) coroborat cu art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, care stipulează că, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Prin prisma alin. (2) și (3) al aceluiași articol, (2) instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că unul dintre principiile procedurii de contencios administrativ potrivit art. 36 din Codul administrativ, constituie principiul supremației dreptului, care prevede că instanța de judecată competentă să soluționeze acțiunile în contencios administrativ este obligată să respecte principiul supremației dreptului, în conformitate cu care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui sunt considerate valori supreme și sunt garantate de stat. Instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

Conform jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului instanța de judecată, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale

care îi sunt supuse aprecierii (cauza Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09 decembrie 1994 §27).

Recapitulând esența litigiului, instanța de recurs reține următoarea stare de fapt:

La 01 octombrie 2020, în cancelaria Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea Direcției Generale Teritoriale Sud a Centrului Național Anticorupție nr. 7471, cu privire la respectarea regimului juridic al conflictului de interese, prin care s-a comunicat că, Direcția a examinat materialul înregistrat în cancelaria Direcției Generale Teritoriale Sud a Centrului Național Anticorupție cu nr. 959 din 14 iulie 2020, privind preținsele acțiuni ilegale ale primarului s. Antonești, Ion Isac. Iar în cadrul examinării, s-a stabilit că, prin decizia consiliului local nr. 01/10-XXVI din 17 ianuarie 2020 „Cu privire la arendarea automobilului pentru deservirea aparatului Primăriei Antonești”, între Primăria s. Antonești și Alexandru Isac, care este tatăl primarului, a fost încheiat contractul de achiziționare a serviciilor de valoare mică nr. 26 din 29 mai 2020. Iar astfel, există o bănuială rezonabilă privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, manifestate de către Primarul s. Antonești, Ion Isac (f.d. administrativ 2).

La 15 octombrie 2020, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate, Ion Crețu, a emis procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 580/10, prin care a dispus inițierea controlului pe faptul unei eventuale încălcări a regimului juridic al conflictelor de interese de către Ion Isac, Primar al satului Antonești, raionul Cantemir, și, informarea ultimului despre inițierea în privința sa a controlului potrivit art. 33 din Legea nr. 132/2016 (f.d. 32-32 verso, dos. administrativ).

Prin scrisoarea nr. 04-10/4846 din 15 octombrie 2020, Ion Isac, a fost informat despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictului de interese (f.d. 40, dos. administrativ).

Prin scrisoarea nr. 04-10/4846 din 15 octombrie 2021, Inspectorul de integritate, Ion Crețu, a solicitat lui Isac Ion să prezinte Autorității Naționale de Integritate a copiile autentificate ale:

- tuturor actelor aferente procedurii de achiziții publice privind achiziționarea serviciilor conform Contractului nr. 26 din 29 mai 2020 semnat între Isac Alexandru și Isac Ion Alexandru.;

- în cazul existenței altor acte juridice sau administrative emise/semnate de către Isac Ion, în raport cu Isac Alexandru a solicita să fie prezentate în adresa inspectorului (f.d. 42, dos. administrativ).

În temeiul art. 20 alin. (1) lit. b) și d), art. 32 alin. (3) și (4) din Legea nr. 132/2016, cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate a solicitat de la Președintele Comisiei Electorale Centrale, informarea în termen de 15 zile de la recepționarea prezentei solicitări, dacă Ion Isac, a exercitat/exercită mandatul de ales local, urmare a alegerilor locale generale din 2015 și 2019, în caz afirmativ, expedierea copiilor confirmative autentificate de atribuire a mandatului/lor (f.d. administrativ 43).

Prin scrisoarea înregistrată în cancelaria Autorității Naționale de Integritate în data de 26 octombrie 2020, cu nr. 8024, Președintele Comisiei Electorale Centrale a comunicat inspectorului de integritate că, Ion Isac, este în prezent primar al comunei Antonești, r. Cantemir, fiind ales în cadrul alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019, iar mandatul i-a fost validat prin hotărârea Judecătoriei Cahul din 28 octombrie 2019. Iar anterior, în urma alegerilor locale generale din 14 iunie 2015, Ion Isac, a fost

ales consilier în Consiliul comunal Antonești, r. Cantemir, mandatul fiindu-i validat prin hotărârea Judecătorei Cantemir din 24 iunie 2015 (f.d. administrativ 44).

La 28 octombrie 2020, Primarul comunei Antonești, Ion Isac a înregistrat în cancelaria Autorității Naționale de Integritate, explicațiile privind eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese, prin care a comunicat că, la 17 ianuarie 2020, la ședința Consiliului local Antonești a fost inclus subiectul cu nr. 10 „Cu privire la arendarea automobilului pentru deservirea aparatului Primăriei Antonești”, la care s-a decis încheierea unui contract de arendă a automobilului de marca XXXXX, cu numere de înmatriculare XXXXX, proprietar Alexandru Isac, deoarece alte propuneri de arendare a automobilului nu au fost. La 06 februarie 2020, la ședința extraordinară a consiliului local, Ion Isac a propus să fie modificată decizia nr. 01/10 din 17 ianuarie 2020 pentru a evita conflictul de interese și a propus ca contractul să fie semnat de președintele ședinței consiliului local, deoarece nu există funcția de viceprimar în cadrul administrației publice de nivel I, și Alexandru Isac, proprietarul automobilului. Iar referitor la decizia nr. 02/11 din 06 februarie 2020, specialistul principal al Oficiului teritorial Cahul, Avram Micinschi, a informat prin telefon că decizia dată nu este legală din motiv că nu ține de competența președintelui ședinței și a cerut modificarea acesteia. Astfel, la ședința consiliului local din 12 martie 2020 s-a abrogat decizia ca fiind ilegală și a rămas în vigoare decizia nr. 01/10 din 17 ianuarie 2020 (f.d. administrativ 54).

În rezultatul examinării înscrisurilor administrate în cursul procedurii de control, la 18 noiembrie 2020, Inspectorul superior de Integritate, a emis Actul de constatare nr. 272/10, prin care a decis:

- constatarea că, Ion Isac, Primar al com. Antonești, r. Cantemir, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese prin nedeclararea în modul și în termenul stabilit a conflictului de interese și nesoluționarea acestuia prin abținere, consumând conflictul de interese prin încheierea Contractului de achiziționare a serviciilor de valoare mică nr. 26 din 29.05.2020, în valoare de 30 000 de lei în raport cu persoana apropiată (tatăl său Alexandru Isac);

- sesizarea Oficiului teritorial Cahul al Cancelariei de Stat, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea încetării mandatului de Primar al lui Ion Isac;

- decăderea lui Ion Isac, din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică inclusiv funcția (mandat) de Primar, pe o perioadă de 3 (trei) ani de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitiv actul de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese;

- înscrierea lui Ion Isac în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitiv actul de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese (f.d.11-15).

Nefiind de acord cu actul de constatare, Isac Ion a depus prezenta acțiune în instanța de contencios administrativ, pledând în fața instanței asupra ilegalității actului, invocând lipsa existenței conflictului de interese.

În pofida faptului că prima instanță a hotărât respingerea acțiunii înaintate de Isac Ion împotriva Autorității Naționale de Integritate, persoană terță Centrul Național Anticorupție și menținerea actului de constatare nr.272/10 din 18 noiembrie 2020 emis

de către Autoritatea Națională de Integritate, examinând acțiunea în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău a conchis că acțiunea este întemeiată și urmează a fi admisă, reținând concluziile reproduse mai sus în prezenta decizie.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că sub aspectul raționamentelor relevate de către Curtea de Apel Chișinău în vederea admiterii acțiunii, decizia instanței de apel este eronată, iar concluziile instanței sunt bazate pe interpretarea eronată a normelor de drept material, cu aprecierea greșită a materialului probator anexat la dosar.

La caz, instanța de recurs apreciază critic concluzia instanței de apel, potrivit căreia la caz nu există un interes personal din partea lui Ion Isac în privința tatălui său, Alexandru Isac, deoarece la 06 februarie 2020, la ședința extraordinară a consiliului local a propus să fie modificată decizia din 17 ianuarie 2020 pentru a evita eventualul conflict de interese. Iar ca urmare a propunerii respective, a fost adoptată decizia 02/11-XXVI din 06 februarie 2020 prin care s-a abrogat punctul 3 din decizia nr. 01/10-XXVI și s-a expus în noua redacție prin care s-a pus în sarcina președintelui ședinței consiliului local să încheie contractul de locațiune a automobilului, iar faptului anulării ulterioare la 12 martie 2020 prin decizia nr.03/09-XXVI a deciziei nr.02/11-XXVI din 06 februarie 2020 ca urmare a notificării de către Oficiul Teritorial al Cancelariei de stat, nu-i poate fi imputată apelantului deoarece el a informat despre cele menționate, iar Autoritatea Națională de Integritate nu a probat existența conflictului de interese real imputat apelantului, motiv pentru care Actul de constatare nr. 272/10 din 18 noiembrie 2020, este pasibil de a fi anulat.

În corespundere cu prevederile art. 14 alin. (2) – (4) din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz.

Până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii.

Subiectul declarării poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.

Conform art.14 alin. (2) lit. a) și b) din Legea integrității nr. 82 din 25 iulie 2017, agentul public are următoarele obligații în legătură cu identificarea și tratarea conflictelor de interese, care se îndeplinesc în condițiile legislației speciale: să declare în scris, în termen de 3 zile, conducătorului entității publice despre conflictul de interese real apărut în cadrul activității sale profesionale, explicând natura conflictului de interese și cum acesta influențează sau poate influența exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor sale; să evite consumarea conflictului de interese prin abținere de la exercitarea atribuțiilor sale în măsura în care acestea sînt amenințate de conflictul de interese, pînă la soluționarea acestuia.

Conform art.14 alin. 3 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și intereselor personale, pînă la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii.

Conform art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și intereselor personale, conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

Conform art. 23 alin. 4 al Legii nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și intereselor personale, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a doptat un act administrativ, a încheiat direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.

Astfel, conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, a încheiat direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, să ia o decizie în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Se reține că situației din speță îi sunt aplicabile prevederile Legii privind declararea averii și intereselor personale, or, se constată cu certitudine că, Isac Ion, îndeplinește funcția de primar com. Antonești, r-nul Cantemir, fiind astfel subiect al declarării conflictului de interese.

În aceeași ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, Isac Alexandru este tatăl intimatului/reclamantului Isac Ion, și are calitatea de persoană apropiată ce determină interesul personal al lui Isac Ion din relația de rudenie tată-fiu.

Totuși, Isac Ion, exercitând mandatul de primar al com. Antonești, r-nul Cantemir, a încheiat acte juridice în raport cu persoana apropiată (tatăl), Isac Alexandru, după cum urmează: Contract de achiziționare a serviciilor de valoare mică nr. 26 din 29 mai 2020 în valoare de 30 000 de lei. Astfel, potrivit art.12 alin. (4), lit. a) și b) din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, Isac Ion, exercitând mandat de primar com. Antonești, r-nul Cantemir, era obligat să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic (contractul de achiziționare a serviciilor de valoare mică nr. 26 din 29.05.2020, în valoare de 30 000 de lei), să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese. Or, până la soluționarea conflictului de interese, subiectului declarării, îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii.

Totodată, conform art. 14 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, subiectul declarării, poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la

participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.

Raportând prevederile legale la caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, conform registrului conflictelor de interese ținut de către Autoritatea Națională de Integritate, Isac Ion, nu s-a adresat în conformitate cu art. 14 alin. (1)-(3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale către organul competent de a soluționa conflicte de interese reale pentru subiecții prevăzuți la art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.

În acest sens, în momentul când lui Isac Ion, primar al com. Antonești, r-nul Canternir, i-a fost pus în sarcină de a încheia contract de arendă a transportului în scopuri de serviciu, Decizia nr. 01/10-XXVI din 17.01.2020, în acel moment reclamantul/intimatul s-a aflat în conflict de interese real conform 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.

Concluzionând cele expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, constată existența condițiilor de admitere a conflictului de interese de către Isac Ion - Primar al com. Antonești, r-nul Cantemir care, urma să întreprindă măsurile prevăzute la art. 12 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, exigență legală ce nu a fost respectată, raționamente care condiționează casarea deciziei instanței de apel și menținerea soluției primei instanțe.

Or, reiterând prevederile art. 12 alin. (4), lit. a) și b), art. 12 alin. (10) și art. 14 alin. (1) – (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea intereselor personale, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că obligația declarării conflictului de interese real cât și abținerii de la luarea oricărei decizii/acțiuni până la soluționarea conflictului de interese real persistă chiar și dacă Consiliul local a pus în sarcina lui Isac Ion încheierea contractului de arendă a transportului în scop de serviciu cu Isac Alexandru (fiind desemnat prin decizia consiliului local).

Suplimentar se reține că, potrivit Registrului de Stat a Transporturilor, Isac Ion deține asupra mijlocului de transport XXXXX n/î XXXXX luat în arendă de la tată său, dreptul de comodat încă din 01.08.2013, valabil și în prezent.

Astfel, instanța de recurs reține concluziile din hotărârea primei instanțe potrivit căroră, instanța de judecată a constatat că, Isac Ion - Primar al com. Antonești, r-nul Cantemir, contrar prevederilor legale a soluționat și semnat în privința persoanei apropiate, a tatălui Isac Alexandru contractul de achiziționare a serviciilor de valoare mică nr. 26 la 29 mai 2020, în valoare de 30 000 de lei.

Subsecvent, în contradicție cu obligațiunile reclamantului de a soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului și de la încheierea actului juridic, se constată, întreprinderea acestor acțiuni și semnarea actelor enunțate supra de către Isac Ion și prin urmare, admiterea conflictelor de interese consumate.

Distinct de cele menționate, Completul de judecată apreciază critic concluziile instanței de apel cu privire la lipsa existenței la caz a unui interes personal din partea lui Ion Isac în privința tatălui său, Alexandru Isac, or acesta concluzie rezultă din interpretarea eronată a prevederilor art. 14 și art. 23 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016, privind declararea averii și a intereselor personale, și este lipsită de logică juridică.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel greșit a concluzionat că inspectorului de integritate nu a motivat temeinicia aplicării sancțiunii.

Referitor la întocmirea actului de constatare de către inspectorul de integritate, instanța de recurs evidențiază că, conform art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau aluat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese. Prin urmare, actul de constatare se emite de către inspectorul de integritate care a efectuat procedura de control și, în mod firesc inspectorul aplică semnătura proprie pe documentul respectiv, fapt care a fost realizat inclusiv în cazul apelantului Ion Isac.

Prin urmare, instanța de recurs constată că inspectorul de integritate întemeiat a ajuns la concluzia de a-l decădea, pe Isac Ion, din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitive a actului de constatare, ori din data rămânerii definitivă și irevocabilă a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese și, înscrierea lui Isac Ion în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică din data eliberării sau din data rămânerii definitive a actului de constatare, ori din data rămânerii definitivă și irevocabilă a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

La caz, este cert că la aplicarea măsurilor restrictive față de Isac Ion, Autoritatea Națională de Integritate a respectat procedura de emitere a actului administrativ, actul este emis de către un organ competent și în corespundere cu normele legii materiale aplicabile speței, iar, instanța de recurs nu a constatat admiterea a careva abateri la emiterea actului administrativ individual defavorabil emis în privința reclamantului de către Autoritatea Națională de Integritate, legalitatea actul de constatare nefiind pusă la îndoială, iar contrariul nu a fost demonstrat în cadrul examinării cauzei.

Sintetizând cele reliefate supra instanța de recurs constată netemeinicia pretențiilor lui Isac Ion cu privire la anularea actului de constatare nr. 272/10 din 18 noiembrie 2020, prin urmare netemeinicia deciziei instanței de apel.

În contextul celor expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță în mod corect a apreciat circumstanțele cauzei și conform prevederilor legale a emis o hotărâre legală și întemeiată.

În fine, Completul de judecată consideră că instanța de apel a admis o interpretare eronată a legii aplicabile, precum și în mod inadmisibil a limitat pe temeiuri care nu sunt prevăzute de lege drepturile recurente, concluzie care dictează emiterea soluției propuse la caz.

Ținând cont de faptele din speță, de argumentele părților și de constatările de mai sus, Completul de judecată consideră că a examinat principalele întrebări juridice puse în cauză și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința celorlalte aspecte. Acestea, în esență, nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz (a se vedea,

printre alte autorități, cauza Kamil Uzun vs Turcia, hotărârea din 10 mai 2007, § 64; cauza Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), hotărârea 17 iulie 2014, §156).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel a fost emisă cu încălcarea normelor de drept material, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa decizia din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii noi prin care să fie menținută hotărârea din 23 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În conformitate cu art. 258 alin. (3), art. 248 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Autoritatea Națională de Integritate.

Se casează integral decizia din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău și se pronunță o nouă decizie după cum urmează:

Se menține hotărârea din 23 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, emisă în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Isac Ion împotriva Autorității Naționale de Integritate, persoană terță Centrul Național Anticorupție cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil.

Decizia este irevocabilă

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc